

Cykloturistická naučná stezka okolo Kutné Hory

Zastavení č.12: "Pod Trojicí"

KRAJINÁŘSTVÍ A SOUČASNOST

Krajina okolo sv. Trojice prošla dramatickými zvraty. V době stříbrné horečky a sběhu ke Kutně sahalo až sem husté osídlení pulsující hornické osady, neboť kostel byl vystavěn v jižním cípu nejbohatšího žilného pásma revíru. Horníci a haldy hlušiny brzy nahradili zemědělci, kteří pracně vrátili krajině mírnější tvář. Nyní stojíte na malé travnaté loučce, podél historické úvozové cesty od kostela Nejsvětější Trojice k potoku Bylance. Ještě začátkem 20. století byla celá česká krajina rozdělena mezemi, remízky a úvozovými cestami na menší i větší pole a louky. Každý hospodář pěstoval na svém políčku jinou plodinu nebo nechal ležet půdu ladem. V takovéto krajině panovala přirozená biodiverzita živočichů, vázaných na polní, luční a křovinná společenstva. V remízcích a podél úvozových cest hnízdilo velké množství zpěvného ptactva - tůhýci obecní *Lanius collurio* nebo různé druhy pěnic, na zemi pak ptáci z řádu hrabavých *Galliformes*: koroptve polní *Perdix perdix* (1), křepelky polní *Coturnix coturnix* (2), bažanti obecní *Phasianus colchicus*. V mezích hnízdily mnohé druhy hmyzu – vosy *Vespa sp.*, samotářské včely a čmeláci *Bombus sp.* Žilo zde také několik druhů ještěrek *Lacerta sp.* Tím, že byla tato živočišná rozmanitost tak široká, nebylo nutné ošetřovat pole herbicidy a insekticidy (postříky proti škodlivému hmyzu). Stovky jedinců zpěvných i hrabavých ptáků, plazů i dravého hmyzu si dokázalo s těmito škůdci poradit. V 50. letech 20. století však nastoupila kolektivizace a malá pole byla scelována ve velké lány. Mizely meze, remízky a cesty a všechna zvířata s nimi. Pak bylo nutné začít pole ošetřovat a tím se zlikvidovaly poslední zbytky divoké přírody (ukládání reziduí jedovatých látok v živých organizmech a např. ztráta plodnosti). Kolem „Trojice“, jak se této lokalitě říká, můžete vidět zbytky zachovalé krajiny – maloplošná pole, cesty, meze. Hned vedle této zachovalé krajiny můžete vidět fenomén dnešní doby – satelitní městečko, na mapce je obkeresleno červeně (3). Charakter staré krajiny tak nenávratně zaniká a bez jakýchkoliv historických návazností vzniká nová výstavba. U domu pod loučkou stojí zděná kaplička s obrázkem Panny Marie.

1

2

3

Z PŘÍRODY

Na travnaté ploše roste několik výrazných lučních květin – je to zejména kakost luční *Geranium pratense* (4), chrastavec rolní *Knautia arvensis* (5), tolík zmiňovaná třezalka a mnohé druhy trav. Je zde i mnoho rostlin z čeledi bobovitých *Fabaceae* – vikve *Vicia*, tolice *Medicago*, hrachory *Lathyrus* nebo štírovnik růžkatý *Lotus corniculatus*. Čeleď růžovitých je zastoupena žlutě kvetoucími mochnami *Potentilla sp.*, upoutají vás i drobné žluté kvítky svízele syřišťového *Galium verum*. Z keřů zde můžete vidět veliké exempláře hloh jednosemenného *Crataegus monogyna* (6) a dnes již zřídka rostoucí řešetlák počistivý *Rhamnus cathartica* (7). Tento druh keře (nebo menšího vícekmenného stromu) má hrubou borku, listy oválné a na každém konci větvičky je jakýsi „trn“. Na jaře kvete drobnými zelenými kvítky, ze kterých se na konci léta stanou drobné černé peckovičky, které se sbírají pro jejich léčivé vlastnosti. Kolem polní cesty rostou švestky a velmi staré exempláře hrušní. Ze zajímavých rostlin můžete na mezích najít chřest lékařský (asparágus) *Asparagus officinalis*, na kterém žije brouk chřestovníček obecný *Crioceris asparagi* (8). Z dalších druhů hmyzu zde žije početná skupina hmyzu z řádu rovnokřídlých *Orthoptera*, např. saranče zlatozelená *Euthystira brachyptera* nebo několik druhů rodu *Chorthippus*. Dalším rádem jsou kobylky: kobylka obecná *Pholidoptera griseoaptera* (9) nebo kobylka zelená *Tettigonia viridissima* a další. Z brouků je to např. krasec *Anthaxia nitidula* nebo *Agrilus cuprescens*.

4

5

6

7

8

9

OTÁZKA PRO DĚTI

Jaké naší rostlině se říká lidově petrklíč? (Pokud nevíte, správnou odpověď najdete na příští tabuli NS)

Odpověď na předchozí otázku: Ano houby rostou i v zimě, ale jen v případě teplot kolem 0°C. Můžeme tak najít například hlívy, penízovky, ucha Jidášova a další jedlé houby rostoucí převážně na kmenech stromů.

JAK DÁLE POKRAČOVAT?

aneb krátká informace o tom, kudy vede cesta k dalšímu zastavení naučné stezky ...

Sejděte po polní cestě kolem kapličky dolů do údolí Bylanky. U mostku je pak další zastavení naučné stezky.

GPS souřadnice tohoto bodu: 49°56'17.172"N, 15°15'25.887"E
GPS souřadnice dalšího bodu: 49°56'23.449"N, 15°15'31.74"E